Arlesiňanka.

Napsal Altons Daudet.

Když jsem vyšel ze svého mlýna do vesnice, bylo mně jíti kolem statku, vlastně kolem velikého dvoru, který stál při cestě se stinným stromořadím.

Byl to pravý dům provencalského hospodáře, s nepravidelnou širokou facadou, s červenou střechou, s korouhvičkou, dále s jeřábem ku zdvihání mlýnských kamenů a několika hromadami nakupeného sena, které přepadly....

Proč mne tento dům tak zajímal?

Proč nezavřený vchod do statku svíral mé srdce? Kdykoliv jsem šel okolo, nemohl jsem si to zodpověděti — otřásl jsem se zimou.

Vládlo tam veliké ticho ....

Psi neštěkaly a perličky utíkaly, aniž se ozvaly. A uvnitř nebylo ani hlásku. Nic nebylo slyšeti, ani rolničku mezka....

Každý by se domníval, že dům ten je snad neobydlený, neboť nebylo ani bílých zaclon v oknech, aniž se kouř vinul vzhůru....

Když jsem vracel včera z vesnice, plížil jsem se podél statku ve stinném stromořadí, abych u šel slunci....

Před statkem nakládali právě čeledínové — ničeho při tom nemluvíce — poslední hromádku sena na vůz.... Vchod byl otevřen.

Podíval jsem se okem do vnitř a spatřil jsem na dvoře starce s šedivým vlasem, vysoké postavy, sedícího u kamenného, širokého stolu a opřeného hlavou o lokte. Měl na sobě krátký kabátec a otrhané kalhoty.... Zastavil jsem se.

Jeden z čeledínů pravil mně šeptem:

"Ach! To je náš pán.... Tak chodí stále už od smrti svého syna."

V tu chvíli přišla paní s hošíkem, byli černě oděni a oba zabočili do statku.

Čeledín dodal:

"Paní a mladší syn, kteří přicházejí ze mše, chodí tudy každý den od té doby, co se jim dítě zabilo.... Ach, pane, jaká bolest.... otec nosí ještě černé šaty, nemůže se s nimi ani rozloučiti...."

A křikl při tom na mezka: hy — hy!"

Vozík zavrzal a jel.

Jelikož ale chtěl jsem se dozvěděti více, požádal jsem vozku, aby mně dovolil přisednouti si k němu nahoru na seno, a tam dozvěděl jsem se následující historku:

* * *

Jmenoval se Jan.

Byl to obdivuhodný hospodář.

Byl stár asi 20 let, rozumný jako dívka, pořádný a vždycky s veselou tváří. Poněvadž byl velice sličný, ohlížely se za ním všecky ženy; ale on měl v hlavě jen jedinou — mladou Arlesiňanku, v samém aksamitu a hedvábí, s níž se byl setkal jedenkráte v Arlesu na závodech. — Ale doma to neviděli rádi. Dívka žila jen koketerii a její rodiče nebyli z kraje. Jan však nechtěl opustiti svou Arlesiňanku. Pravil:

"Umru raději, když ji nedostanu!"

Bylo tedy nutno o tom uvažovati.

Na konec bylo konečně rozhodnuto, že se zasnoubí až po žních.

Jedenkráte v neděli po obědě dlela celá rodina ve dvoru. Bylo to právě před svatbou. Zasnoubení sice nebylo, ale pilo se na jeho počest....

Náhle objevil se jakýsi muž ve dveřích a s chvějícím se hlasem otázal se, může-li osobně promluviti s panem Estévem.

Estév vstal a vyšel ven.

"Pane," pravil k němu neznámý muž, "hodláte zasnoubiti své dítě lehké ženštině, která byla mně dvě leta maitresou.

Mohu vám to dokázati! Zde máte dopisy!.... Její rodiče vědí o všem a zaslíbili ji mně, ale od té doby, co se s ní váš syn setkal, nestojí ani oni, ani ta krasotinka více o mne.... Domnívám se tedy, že za těchto okolností nemůže se státi ženou jiného."

"Máte pravdu!" pravil pan Estéve, když byl nahlédl do psaní; "pojďte vypít sklenku muškátu!"

Muž odvětil:

"Děkuji vám! Mám více žalu, nežli žízně!"

A odkvapil.

Otec vrátil se, jakoby nic, zaujal opět své dřívější místo za stolem a hostina dokončila se vesele....

Toho večera odešel pan Estéve se synem do polí. Zůstali dlouho mimo dům a když se vrátili, matka na ně již čekala.

"Ženuško má!" pravil náš hospodář, přiváděje jí syna, "obejmi jej, jest nešťastný!"

* * *

Jan více se již nezmínil o Arlesiňance, až jí, od těch dob, co se dozvěděl, že jest v náručí jiného, miloval ještě větší měrou, nežli dříve. Byl však příliš hrdý, než aby něco řekl, a právě to zahubilo ubohé dítě!

Někdy proseděl celé dny v koutě sám a sám, aniž slova promluvil.

Jindy zase dal se do práce a celé dny pracoval, na nikoho se neohlížeje.

K večeru chodíval k lesu a když spatřil na západě rýsovati se vysoké věže města, ihned se vracel.

Dále nešel.

Byl stále smutný a samotný, rodiče nevěděli si s ním rady. Obávali se nějakého neštěstí.....

Jednou matka, pohlížejíc na něho s očima plnýma slz, pravila k němu:

"Nuže! Poslyš Jene, chceš li, dáme ti ji?"

Otec zapálil se hanbou a sklopil oči....

Jan zavrtěl hlavou a odešel ven.

Od toho dne změnil své chování, předstíraje stále veselost, aby utišil své rodiče. Chodil na plesy, do hospody, na zábavy, dokonce i pořádal farandole.

Otec říkával:

"Jest vyléčen!"....

Ale matka měla stále o něho strach a bděla nyní ještě více, nežli dříve nad svým synem.....

Jan spával s mladším svým bratrem vedle světnice pro bource. Ubohá žena dala si přenésti svou postel do vedlejší síně....

Pravila, že bource mohli by ji v noci potřebovati.

Nadešel den svatého Aloise, patrona hospodářů.

Na statku byl veselý svátek....

Byla hostina pro každého, víno zrovna teklo. Pak pouštěl se ohňostroj, vzplanuly ohně v přírodě, barvené lampiony na stromech, všude ruch a šum....

"Ať žije svatý Alois!"

Tancovalo se až do úmoru.

Jan byl spokojen, chtěl, aby s ním matka tančila. Ubohá paní, rozplakala se nad tím radostí.

O půl noci nastal klid.

Každý byl již znaven....

Ale Jan nespal.

Mladší bratr mluvil celou noc ze sna, naříkal:

"Ach, já vám pravím, že se zavraždí...."

* * *

Druhého dne zaslechla matka někoho běhati po světnici.

Měla jakési tušení:

"Jsi to ty, Jene?"

Jan neodpověděl, byl již venku.

Matka rychle vstala:

"Jene, kde jsi?"

Jde asi na sýpku; kráčí za ním:

"Můj synu, ve jménu boha!"

Zavře a zastrčí závoru.

"Jene, můj Jeníčku, ozvi se! Co to děláš?"

A chvějící se ruce její hledaly v šeru kliku....

Okno se náhle otevřelo a tělo dopadlo dolů na dlažbu dvora. Toť vše....

Ubohé to dítě řeklo ještě:

"Miluji ji neskonale.... Odcházím.... Ach, jak máme nešťastné srdce! Něco jest však mocnější, než by mohlo opovržení vytlačiti z něho lásku!"....

Z rána pak tázal se lid z vesnice, co se stalo, proč bylo tolik hluku ve statku Estéva....

Stalo se to na dvoře před kamenným stolem, pokrytým ranní mlhou a krví, a matka ubohá, polonahá, naříkala, majíc na svých rukou své mrtvé dítě. — —

Cestou.

Byla ještě zima a za mlhavého soumraku pohyboval se poštovní vůz blátivou silnicí. Do vozu bylo zapřaženo dvé udřených koní. Mladý postilion s červenými tvářemi a hustým, černým chmýřím pod nosem, nemilosrdně jim prskal bičem po vychrtlých hřbetech.

"No, Luka, půjdeš dobře či ne, co tě stále táhne ke kraji?" zlobil se postilion.

"Co říkáte, dostaneme se do desíti na stanici?"

"Možná; aspoň uhánim co mohu."

"Hrome, naposled ještě zmeškám vlak! — Kouříte?"

"To se rozumí, pane, mám-li co. Děkuji pěkně!"

Cestující, jenž se byl vytáhl z okna, usedl opět mrzutě na své dřívější místo a zíral němě do rozmočené přírody. Byl asi pětatřicítiletý, silné postavy, zarudlých všedních tvářích s rezavým knírem a šedým, zakaleným okem. Když mluvil, zavíral nervosně levé oko. Poněvadž měl klobouk odložen na zavazadle, svítila se mu na temeni veliká pleš, již se snažil zakrýti dlouhými, dolů sčesanými vlasy.

Stmívalo se a z mlhy počal padati drobounký, jemný déšť.

"No, ještě déšť nám scházel", zlobil se cestující a hodiv oknem uhaslý doutník, obrátil se k svému sousedu, sedícímu v druhém koutu vozu.

"Kam až spolu jedeme?"

"Do Cedilja, pane."

"Vy jste student, není li pravda?"

"Ano, jmenuji se Ivan Lipar."

"A kam teď jedete? Vždyť ne jsou prázdniny?"

"Nejsou, avšak matka mi těžce ochuravěla; dostal jsem dva dny dovolenou."

Jinochovi se zaleskla slza v oku.

"Ovšem, matka je matka", při pomenul v zamyšlení starší cestující, jen aby něco řekl.

Poněvadž hovor uvízl, vytáhl doutník, zapálil si, zívl a pokračoval:

"Máte doma hospodářství?"

"Ne, matka je pradlena a otec mi již dávno pochovali. Nuzně se protloukáme."

"Hm.... jak pak jste schnal ji zdmo, které je dosti drahé?"

Při té otázce student dvakrát si na svém místě přesedl a po té pravil:

"Měl jsem třicet krejcarů, což ovšem na jízdní lístek nestačilo, proto jsem se domluvil s postilionem, že mě vezme do vozu potaji."

"A což, jestli vás poštmistr na Griču zastaví?" připomenul starší cestující.

Lipar zbledl: na to ani nepomyslil.

"Postilione, dříve než přijedeme na Grič, půjde můj mladý spolucestující z vozu, aby neměl nepříjemnosti s poštmistrem."

"Zastavím už, pane, zastavím."

A zase to šlo dále po blátivé silnici. Déšť se stále ještě řinul. Postilion sňal se stěny roh, přiložil si ho k ústům a zatrombil známou melodii, až se ve fádním, jednotvárném nářku ozývala v blízkých skalách. Když se gričským obyvatelům ohlásil, pověsil roh na hřebík vedle sebe a bičem pomáhal koním nahoru. Na kopci kráčeli pomaleji a konečně se zastavili.

"Alou, Lipar dolů", křikl postilion zpět do vozu, pod úvozem pak počkej, vždyť se na poště dlouho nezdržíme."

Lipar přikývl a vylezl z vozu.

Postilion zajel těsně k vratům, seskočil dolů, přivázal otěže, přikryl a odnesl gričská psaní — bylot' jich maloučko — do kanceláře.

Vrátiv se záhy se dvěma balíčky, uložil je do přihrádky, složil houně, odvázal otěže a chtěl jeti.

"Půjde-li to tak dále, postilione, nevím, jak...." řekl cestující. "Popožeňte koně, nebude to zadarmo...."

"Ale koně jsou strašně upachtěni, pane."

"A studenta nechte, kde je; půjde to rychleji ku předu."

"Pane!"

"Nic pane.... opravdu, tak se stane! Já musím vlakem dále, to stačí! Jemu matka neuteče, vždyť pravil, že je nemocná." A dal se do surového smíchu.

"Ale noc a mlha?...." snažil se odporovati postilion.

"Ať zůstane zde na Griču, nemůže-li dále."

"Mně je ho líto."

"Ha. — Jen práskněte do koní, nechť, vždyť bez toho nemá práva jeti. Kdybyste se zdráhal, pak...." doložil výhrůžně.

Postilion samoděk vzdychl, zdvihl bič a pobídl koně.

Pod gričským úvozem očekával poštu Liparův student. Bylo mu zima v dešti. Hluboko pod ním hučel v širokém korytě rozvodněný potok. Z blízkého potoka jako by vyvstával bílý duch s dlouhými, vlajícími rukávy a nataboval po něm ruce, chtěje ho sevříti do své šedé náruče.... Jímala ho hrůza.

Rachot těžkého poštovního vozu zavzněl mu v ucho jako jemná, utěšující hudba. Stále blíže, hrčel dolů; již je u něho, ale nestaví.... Rázem je mu vše jasno. V divém zoufalství pádil za ním, ale sklouzl a padl a již ležel v silničním blátě, a vůz uháněl dále....

Rozlítostněn, unaven, hlady, na kůži promoklý a zablácený ploužil se Lipar dále, aniž věděl, kam. Přes tu chvíli klopýtal o kameny, ukryté v měkkém blátě, a po čase ucítil pod nohama měkkou, mazlavou hmotu — hlínu. V silných vrstvách lepila se mu na obuv, že se posléze nemohl ani hnouti. Zabloudil se silnice do polí....

* * *

V malé chalupě na kopci Cedilja hořelo té noci na bílém javorovém stole matné světlo. V koutě za velikou zelnou peci ležela na posteli bledá a hubená žena v prostředních létech; byla kost a kůže. Před ní stálo několik nádobek s domácími léky a miska vařeného suchého ovoce, z něhož občas nemocná vypila několik sladkých kapek, aby uhasila velikou žízeň, v prsou ji pálící.

Nemocná se namáhavě obracela a pohybovala v posteli.

"Nepřijde", vzdychla slabounce a zadívala se na dvéře; černá tma jí zela vstříc, ničeho nerozeznala, "můj Jeník nepřijde." Pokoušela se usnouti, obrátila se ke stěně, ale spánek nepřicházel, aby jí zavřel znavené oči. Myšlenky jí neustále zalétaly k synovi; stokrát v duchu prošla cestu z města k domovu, stokrát si představila různé překážky a svízele, které mu snad na cestě hrozí. Zlobila se naň, že nejde a nejde, ale za okamžik zase litovala těch svých myšlenek.

Po dlouhé chvíli dostala se pomalu z postele na zem, nohy jí klesaly. Přistoupila k stěně, aby se chvějící se rukou přesvědčila, kolik je hodin, ale vyhublá ruka její umdlela a ručičky na hodinách se pohnuly. Znavena svalila se na lože. Zmocnila se jí nadloba. Viděla syna svého uprostřed široké, pusté pláně, za ním se hrnula hučící řeka s vodou špinavě temnou. Na čele jí vyvstal pot i probudila se.

Ve vsi začali se ozývati kohouti. Tam oknem kmitl matný paprsek, zachvěl se a opřel o stěnu vedle ní. Jak radostně ho pozdravila! Prvnímu poslu dne se zvolna přidružilo více přátel. Probudilo se uprostřed zimy krásné jarní jitro. V síni ozvaly se těžké, znavené kroky. Otevrou se dvere a vstoupí cestář Lokavec.

Přes rameno mu viselo tělo, ublácené a mokré. Našel ho uprostřed lesa.

Pan Klabík vynálezce.

Svátečně a vlastnoručně oholen, v modré naprané zástěře seděl ve svém krámku hokynář pan Klabík, ruce přes prsa složeny a oči svoje upřeny na sežloutlý živnostenský list, jenž chlubně visel za sklem ve starém červotočivém rámu nedaleko dveří.

Byla to "konces od majstrátu", a na pětatřiceti hustě popsaných řádcích se tam povídalo, co všecko smí pan Klabík prodávati. Košťata, písek, mýdlo, čokoládu, zeleninu všeho druhu, syrečky, rajská jablíčka, a na konci stálo: petrolej, ale více ho nesmí býti na skladě, než 20 kg. a to v plechové uzavřené nádobě.

"Pane Klabík, za krejcar angrešt'!" vytrhla jej ze zadumání pološvarná, přibledlá dívčina, vkročivši mezi dvéře. Šička z vedlejšího domu.

"Vezmou si tam na ošitce, slečinko," povídal Klabík, aniž by s sebou pohnul.

"Jak to dávaj'?"

"Ten menší plecháček plný."

"Tady je krejcar."

"Položeji jej na prkno, slečinko. Až toho bude víc, tak to seberu."

Zas byl vytržen z myšlenek pan Klabík. Jeho drahá žena Gáby otevřela skleněné dvéře z kuchyně do krámu.

"Co chtěla ta maškara?" zeptala se.

"Za krejcar angrešt."

"A viděla jsem, jak si nabrala dvakrát velkým plecháčem."

"Je holt teď neřád lid na světě."

"Protože jsou mužští zmakovatělí. To máš z toho čtení, sůvo. Jen pořád by ležel v knihách, jen samé vynálezy a angreštu si může u nás nabrat, co chce!"

Bouchla dveřmi a zmizela.

Klabík vytáhl ze záňadří modré zástěry nějaké "spisy". Byla to usmolená knížka, jíž chybělo šestadvacet stran z počátku a bůh ví, kolik stran na konci, ale ten prostředek Klabíkovi stačil. Bylo tu vyjmenováno mnoho lidí, kteří "z ničehož nic" vynalezli nějakou věc, o níž se pak svět rval, jako kdo vynalezl první telegraf, první parní loď, první velociped, první krinolinu, každý učinil nějaký vynález, "říkajíc z hlouposti", neztrácel pan Klabík naděje, zvláště když Gábynka mu stále tvrdila, kdyby ještě jednou se Ježíšek narodil, že by nikdo nesměl mu dýchati teplo do jeslí, než on, Klabík sám.

Tenkrát to musili obstarati dva.

Klabík původně zanášel se uskutečněním vynálezu, dělat dluhy a neplatit je. Ale dozvěděl se, že to vynález starý, ve všech zemích pěti pevnin patentovaný.

Pak chtěl vynalézti věšení, aby to nebolelo. Ale poněvadž žádný oběšený nemohl by mu před svědky a protokolárně potvrdit, že to nebolelo, sešlo z toho.

Klabík zastrčil do kapsy usmolenou knížku, vstal, vzal z pytle hrst čočky, vyšel před krám a rozhodil čočku po ulici. Hejno holubů a vrabců se sem slétlo a zobalo. Když byli v nejlepším, Klabík je splašil. A teď si mohl krk ukroutit, jak se díval za holuby, jak který letí.

Všichni stejně.

"Je to divné," bručel si Klabík, "a přec na tom nic není. Vidíme, jak holub lítá, a nikdo to nedovede. Proč? Protože jsou všichni hlupáci. Kdyby měl člověk tak velká a pevná křídla, aby byla v poměru k jeho tělu, taky by lítal. Musil by lítat."

A když mu starý korektor Šalvěj potvrdil, že vynález lidského lítání je dosud neuskutečněn, že kdesi ve Francii konají se pokusy s nějakým fidlicným balonem, ale že to každou chvíli spadne, umínil si pan Klabík, že problém rozluští.

Vyházel na ulici holubům skoro všechen hrách a čočku, co měl v krámě, plašil holuby, pozoroval, jak to dělají, že lítají. Policajt za rohem číhal, zdali Klabík nechce holuby chytat, že je tak namlsává, staré panny v protějším domě se zlobily, že Klabík holuby plaší, a vzkázaly mu, že ho udají tomu panu radovi, co je přes týrání zvířátek, ale Klabík šel klidně svou cestou dále. Ve dne přemýšlel, pozoroval holuby a naslouchal odborným přednáškám své Gábynky, v noci spal, ve snu lítal a mlátil rukama do zdi, až měl kotníky prstů otlučeny.

Jednoho dne vešel do krámku nějaký starší, moudrý pán.

"Bydlí zde pan Klabík?"

"Ano, prosím. To jsem právě já."

"Četl jsem v novinách vaši vybídku. Hledáte společníka se vkladem pro svůj vynález."

"Ano, tak jest."

"Čeho pak se týká váš vynález?"

"To je, prosím, tajemství."

"Ale musím přece věděti, do čeho mám vložit peníze."

"To jest — tady se o tom nedá mluvit — já přijdu hned, račte se zatím posadit."

Klabík shodil modrou zástěru, odběhl do kuchyně, tam odhodil usmolený kalmuk a čepici, vzal nový kabát, klobouk — —

"Gáby, dáš tady pozor, já jdu pryč!"

"Zas už tě čerti někam nesou!"

"Nebuď hubatá, stará. Kroť se, buď solidní, uvař si kafe a dej tu pozor. Možná, že přijdu brzy, možná, že ne."

Vstoupil do krámu.

"Tak půjdeme, vašnosti."

Pan Klabík vzal hosta pod paží a kráčeli spolu po vytlučeném dláždění ulice.

"Kam pak jde Klabík?"

"Nejspíš do trhu pro okurky."

"Nebo dělá dohazovače tomu starému papríkovi."

"Anebo jde něco vynalézt."

Klabík zavedl svého společníka do hospody "u vyschlého chřtánu", usedl s ním za stolem a pod trojí pečetí hlubokého tajemství sdělil mu, oč se jedná. O lítání. Ne snad balonem, ale tak, jak lítají holuby a vrány. Když takový pitomý holub dovede lítat, jak chce a kam chce, proč by to nedovedl člověk, který má živnostenský list a platí daně.

V kreslení plánů byl Klabík slabým, ale každou myšlénku dovedl znázornit. Jako to lítání. Vzal slánku, to by bylo jako lidské tělo, pak ze sirníku vytahal sirky a rozestavil kolem slánky, jedny sirky znázorňovaly křídla, druhé odpor vzduchu, škatulka od sírek, to byl vzduch, a kus špagátu — to byl směr letu.

Při tom házel větami, jež vyčetl v knížce při rubrice o vynálezu telegrafu a na konec připojil nezvratný důkaz, že "tahle věc, kdyby chtěla, mohla by z člověka udělat za rok milionáře." A brzo-li pak rok neuteče.

Společníkovi Klabíkovu tekly radostí slzy z očí. Jak živ nebyl tak veselým, jako v té chvíli.

"A mnoho-li byste potřeboval do svého vynálezu, pane Klabík?"

"Moc, vašnosti, moc."

"Všecko hradit nemohu, ale slušným vkladem súčastním se na vynálezu, aby člověk mohl vyletět, když ne do vzduchu, aspoň z kůže."

A vtiskl Klabíkovi do dlaně dva zlatníky.

Klabík, jako pořádný vynálezce, byl skromný. Schoval peníze, pil, kouřil, plival — nu, za dvě zlatky může býti veselost v hlavě.

A byla.

Asi po půlnoci vydal se Klabík na zpáteční cestu k domovu, dvadvacet sklenic piva v sobě. — Duch jeho toužil vyletět nad akáty, nad střechy, ale tělo toužilo vrátiti se, odkud pošlo, k zemi. A výslednice sil byla, že Klabík si sedl na okraj chodníku a dál že není povinen jíti. Ráno byl probuzen z nadpozemského snu. Ležel na pryčně staré vachcimry. —

Starý vousatý policajt jej postavil na nohy a uvedl k raportu.

"Poslušně hlásím, pane komisar, tohle "číslo" jsme našli na ulici. A tohle jsme u něho nalezli."

Sedmnáct krejcarů, klíč od domu, špagát, rozházené sirky a pět škatulek od sírek.

"Hrál jste v noci po hospodách asi čamburinu?" vyslýchal komisar.

"Ne, prosím," hájil se Klabík, "to je ten stroj, co jsme sestrojili."

"Jaký stroj?"

"Lítací stroj. Ale mnoho se k tomu musí přimysliti."

"Kdo ten stroj vynalezl?"

"Já, prosím!" vypnul Klabík hrdě prsa.

"Taky podle toho vypadá. Ale spíš byste se měl věnovati vynálezu stroje, který chodí. Abyste s tím strojem mohl dojíti domů, aby vás patrola nemusila vodit na nocleh. Jděte."

Klabík se uklonil a vyletěl.

První zdařilý pokus jeho lítacího vynálezu. H.

Moudrý rozsudek.

K moudrému kadímu (turecký soudce) Ibrahimovi přišel kteréhosi rána bohatý kupec Mustafa, padl mu k nohám a zvolal: "O, nejmoudřejší všech moudrých, pomoz mi!"

Vážně, rozmyslně pokynul mu kadí: "Vypravuj!"

A Mustafa jal se vypravovati: "Hleď vrátil jsem se právě z daleké cesty do svého domu, v němž bydlí čtyři moji mladší bratři. Ti nezažili štěstí v životě — zůstali chudými, ale jsou to počestní lidé. A přece — ústa má vzpírají se to vysloviti — jeden z nich je zlodějem! Věc má se takto:

Obchodní můj přítel byl mi dlužen asi 50.000 piastrů. A dnes právě mi oznámil, že mi odeslal tyto peníze druhého dne po mém odjezdu po svém věrném sluhovi Alim. Na důkaz, že poslání svoje vykonal, přinesl mi sluha bezcenný prsten a tvůj — padělaný podpis. A za hodinu na to milý Ali skonal. Mrtvice učinila konec jeho životu.

Nechci a nemohu podezřívat nižádného ze svých bratří, že mi ukradli peníze ty, ale ošklivost mne dusí, pomyslím li si, že mám s tímto zlodějem a padělatelem podpisu bydleti pod jednou střechou. Ach, moudrý Ibrahime, kterak odhaliti viníka?"

"Dám prohledati dům", odvětil kadí.

"Nikoli!" zvolal Mustafa. "Naprosto ne! Nejstarší můj bratr má ženu těžce nemocnou. Leknutí by ji usmrtilo. A moje stará matka by mi nikdy neodpustila, kdyby se dověděla, že jsem podezříval své vlastní bratry ze zločinu."

"Pravda", řekl kadí. "Přiveď mi sem večer za nějakou záminkou své bratry, a já vynesu potom rozsudek."

V určenou chvíli přišel Mustafa se čtyřmi svými bratry. Ibrahim velel, aby mu řekli, kterak se jmenují, a potom nerozmýšleje se, ukázal na nejmladšího bratra a zvolal mocným hlasem: "To je zloděj!"

Sadí jako bleskem zasažen klesnul k zemi. Začal se třásti, vlasy mu vstaly tak, že pestrý turban se mu kýval, a bledýma rtoma skučel o milost.

I Mustafa však, i jeho druhové stáli tu v největším úžasu nad rychlým odhalením viníka a prosili moudrého kadiho, aby jim řekl, kterak to provedl. A Ibrahim vyprávěl:

"V poledne, když jsem věděl, že všichni bratři jsou doma, poslal jsem k nim potají cizího muže. Neřekl jsi, Mustafo, že bratři tvoji byli chudí, velice chudí? Nuže, dobrá. Cizinec mluvil s nimi. Jako zkušený a obratný jednatel přemlouval je, aby se dali pojistiti proti vloupání.

"Nemáme ničeho", odpověděli mu smutně tři nejstarší bratři. "Jaký majetek by nám mohl kdo uloupiti?" Ale, vida, nejmladší tvůj bratr Sadí — dal se pojistiti třemi piastry proti vloupání."

Některé královny.

Až dosud zůstával trust nástrojem k obohacení výhradně v rukou mužů. Ženy, jimž se podařilo nahromaditi miliony, používaly k tomu starých method; jejich úspěchy nebyly sice tak úžasně rychlé, jisto však jest, že jsou mezi nimi některé, které mohou směle postaviti se po bok ctitelům Krále Dollaru.

Ve příčině té zasluhuje zmínky paní Hetty Greenová, paní Palmerová, paní Gardnerová a zvláště paní R. Kingová, zvaná "královna krav".

Když její manžel, chud'as z Orange v Novém Jersey, jenž založil v Texasu farmu k chovu dobytka, zemřel roku 1885, zanechal vdovu v skromných poměrech. Avšak Kingová byla ráznou ženou, která nelekla se tak snadno nějakých překážek. Rozšířila svou farmu přikoupením pozemků, rozmnožila dobytek, opatřila si tržiště a její majetek v krátké době se zdvojnásobil. Jiná žena na jejím místě by si myslila, že má již dosti a může si odpočinouti; avšak Kingová umínila si, že stane se millionárkou a s chutí pustila se do boje. Její polnosti odhadují se duchního dne na 700.000 hektarů, což jest pěkné knížetství, v němž vládne "královna krav" jako neobmezený suverén. Její vůle jest zákonem a podřízení její poslouchají ji slepě; ve skutečnosti jest neobmezenou paní nad jejich životem i smrtí, neboť kdyby některého svého poddaného propustila z práce, může býti jist, že nikde nenalezne zaměstnání; takový jest postrach, jaký vzbuzuje všude "královna krav".

Paní Jindřiška Kingové jest přes padesát let a v tváři její znáčí se energie. Na svém území má dva rozkošné domy, nejraději však bydlí ve svém pravém paláci, jejž dala si vystavěti nedávno v městě Corpus Christi. Na své obrovské farmě koní dvakráte za rok přehlídku; na jaře, aby se přesvědčila o stavu dobytka a na podzim, aby zjistila, jak opatřena jsou stáda na zimu.

Tyto přehlídky jsou pravými cestami pro zábavu. Hosté doprovázejí ji třeba se stem kočárů a průvod tvoří cow-boyové, kuchaři a sluhové. Rozumí se samo sebou, že paní Kingová nezná přesně počet svého dobytka, ani rozlohu svého území. Před jedenácti lety měla asi 250.000 kusů krav, býků a jalovic, 50.000 telat, 90.000 ovcí a 2.500 koní na prériích sv. Gertrudy. Její vrchní správce tvrdí, že má dnešního dne v celém svém území přes 800.000 kusů hovězího dobytka, 160.000 ovcí a 10.000 koní. Každého roku prodá se asi 300.000 kusů hovězího dobytka, za nějž se strží asi 100 milionů franků.

Území Jindřišky Kingové jest rozděleno na 12 okresů. Každý okres (distrikt) má svého "lorda" nad nimiž má vrchní dozor správce paní Kingové. Ve svém distriktu má lord neobmezenou moc. Nikdy nedostane žádného rozkazu, leda v okamžiku, kdy má dodati prodaný dobytek. On řídí práci, vyplácí dělníky, najímá je i propouští a spravuje vůbec celou tržbu. V každém distriktu vystavena jest vesnice kolem obydlí lordova, jenž jest obyčejně mužem dospělejším a vždy ženatým. Uprostřed vesnice jest také kostel a škola. Učitel i pastor jsou voleni i placeni paní Kingovou.

Vesnické domky jsou velice jednoduché; jsou však prostorné a pohodlné. Kolkolem vypínají se baráky cow-boyů, chatrče mexických dělníků a stáje pro jezdecké koně. Na tomto území bydlí asi 2500 osob, z nichž připadá na každou ves přes 100. Všichni zřízenci dostávají bezplatně živobytí, byt, lékařskou pomoc, tak že obstarávají si pouze oblek. Koně, sedla a uzdy cow-boyů jsou majetkem paní Kingové. Dělníci tito, jelikož žijí úplně na svobodě, jsou v tom daleko lépe, nežli otroci v továrnách. Skutečně jest zde neznámou chudoba a nezbytný její průvodce — zločin. Jest to opravdu do jisté míry život šťastný a spokojený.

Kromě královny krav má Amerika také královnu zlata. Tímto zvučným titulem honosí se paní Zuzana Emeryová, která je dosud velmi mladá, neobyčejně hezká a nabyla svých milionů s neobyčejnou rychlostí. Její manžel, A. C. Emery, zemřel před 6 roky, když jí bylo asi 21 let a zanechal jí doly, které považovaly se za bezcenné. Paní Emeryová dlouho se nerozpakovala, odebrala se do dolů, dala prozkoumati rudu a přesvědčila se, že obsah stříbra jest dostatečným, aby mohla začíti s těžením. Její práce byla odměněna. Každým dnem stávaly se žíly bohatšími. Koncem roku vynášely jí doly měsíčně čistých $6000. Tyto doly, zvané "Silver King", přiléhají k jezeru Ontario a jejich stříbronosné žíly pokládají se za nejbohatší na světě.

Výnos dolů však stále vzrůstal, tak že paní Emeryová nakupila konečně obrovské jmění. Před dvěma roky koupila Grand Central, zlatonosné doly v bohatém na rudy distriktu Eureka. V jednom roce doly "Grand Central" vynesly hezké vdoviče 1 million dolarů a zamítla nabídku jisté společnosti, která jí nabízela za ně 10 mil. doll. Znalci soudí, že jednala moudře a že doly tyto mají cenu aspoň čtyřnásobnou.

Paní Emeryová tvoří mezi miliardáři výminku. Všichni její "kollegové" usazují se v Novém Yorku, což ona až dosud důsledně zamítala. Při poslední volbě presidenta procestovala celou Ameriku, agitujíc pro Bryana, na neštěstí přišla však všude pozdě.

Roku 1898 spanila královnu zlata dostala "jenom" — 138 nabídek k sňatku, rozhodla se ale že bude nadále nositi vdovský čepec.